

Utbildningsinspektion i Rödängsskolan förskoleklass och grundskola årskurs 1–3

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Rödängsskolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Rödängsskolan och besökt skolan den 15 och 16 november. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument från kommunen och Rödängsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Rödängsskolan intervjuades rektorn, lärare och övrig personal, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte verksamheten i förskoleklass och lektioner årskurs 2 och 3. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av Rödängsskolan

Rödängsskolan	Antal elever
Skolbarnsomsorg	90
Förskoleklass	21
Grundskola	72

Rödängsskolan ligger i stadsdelen Rödäng som består av enfamiljshus. Även stadsdelen Västerslätt med flerbostadshus hör till skolans upptagningsområde. Skolan ligger i ett lugnt och avskilt läge vid foten av Rödberget, nära skog och äng. Närheten till naturen har inneburit att skolan arbetat för att väcka elevernas intresse för miljön. Värdegrundsarbetet är ett tydligt inslag i verksamheten.

Skolan består av en huvudbyggnad och en mindre paviljong. I paviljongen finns en fritidsavdelning där delar av årskurs 2 har sin undervisning. Till varje årskurs finns en egen fritidshemsavdelning. Eleverna är i organiserade i åldershomogena grupper.

Rektorn för skolan ansvarar även för verksamheten i förskoleklass och skolbarnsomsorg vid Grisbackaskolan. Skolan tillhör Grubbe skolområde.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Rödängsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Som helhet erbjuder skolan en bra verksamhet. Skolan redovisar goda kunskapsresultat i de tester och diagnoser som genomförs vilket innebär att kunskapsmålen i årskurs 5 och bör kunna nås. Värdegrundsarbetet har gett mycket goda resultat. Exempelvis förekommer kränkande behandling nästan inte alls vid skolan. Lärarna är engagerade i eleverna och skolan och undervisningen är varierad och intressant. Elevernas intresse för kunskaper och lust att lära är stor vid skolan.

Lärarnas samsyn i att skapa en trygg och trivsamt vardagsmiljö för eleverna gör att stämningen på skolan är god. Elever och föräldrar är nöjda med den grad av inflytande och påverkan de har. Skolans styrning och kvalitetssäkring gör att ständiga förbättringar genomförs. Elevernas tillgång till utbildning är god.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör tydliggöra målen i fler ämnen än svenska, engelska och matematik.
- Skolan bör tillsammans med mottagande skola fördela innehåll i de olika ämnena så att man säkerställer att målen kan nås.
- Skolan bör säkerställa efter att en representant för elevvården finns med under elevvårdskonferensen.

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2

Kunskaper, utveckling och lärande

Inspektörerna bedömer att eleverna i förskoleklassen får goda förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. Personalen är engagerad och har en helhetssyn på barnet som stimulerar barnens lust att lära, nyfikenhet och skapar tillit till sin egen förmåga. I leken och skapande aktiviteter, som temaarbeten, får barnen möjlighet att utforska och experimentera och därmed befästa sina kunskaper.

Så långt inspektörerna kan bedöma uppnår eleverna i grundskolan kunskapsresultat som gör att målen i årskurs 5 bör kunna nås av de allra flesta elever. Enligt skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2004/05 och vid intervjuer uppger personalen att så gott som alla elever nått målen när det gäller baskunskaper. Skolans elever anses ha goda kunskaper när de börjar i mottagande skola i årskurs 4. Det finns en tendens att andelen pojkar med stödbehov är större än andelen flickor. Sammantaget är pojkarnas resultat på de tester som skolan genomfört något lägre. Trots det når även pojkar goda studieresultat. De små skillnader som observerats anser rektorn och lärarna bero på pojkars och flickors olika utvecklingstakt. Exempelvis har lärarna lagt märke till att pojkar födda sent på året har svårare att hävda sig än flickor födda sent på året. Inspektionen visar att skolan kan fundera över hur innehåll och arbetssätt i undervisningen kan gynna pojkars och flickors studieresultat.

Lärarna informerar om målen för utbildningen och vilka krav som ställs på eleverna främst i ämnena svenska och matematik. Skolan har påbörjat ett arbete med att tydliggöra målen i svenska, matematik, engelska och sociala mål. Inspektörerna bedömer att även målen i övriga ämnen behöver tydliggöras.

Enligt elever och föräldrar är det roligt i skolan och innehållet på lektionerna upplevs vara meningsfullt. De allra flesta elever tar ett stort ansvar för sin utbildning, exempelvis när det gäller läxor och i att följa ett arbetsschema.

Resultaten av arbetet med normer och värden

Arbetet med normer och värden har gett ett mycket gott resultat. Inspektörernas intryck är att det råder en bra stämning och en lugn och trivsamt arbetsro på lektionerna. Mål för elevernas sociala och personliga utveckling finns framtagna för skolan. Enligt kvalitetsredovisningen för läsåret 2004/05 känner alla barn trygghet och trivs med kamrater och personal. Personalen uppmärksammar och sätter in åtgärder när de ser barn som inte har någon kamrat eller är rädda för något. Vid intervjuer uppger eleverna att svordomar eller andra tillmälen endast förekommer i liten omfattning. Inspektörerna kunde inte upptäcka någon nedskräpning, klotter eller annan förstörelse vid besöket. Personalen arbetar medvetet efter mottot att "det är allas barn". Ett resultat av det är att eleverna vänder sig med frågor till all personal och eleverna accepterar alla vuxna.

Allvarliga bråk, eller kränkande behandling och mobbning förekommer nästan inte alls. Under de senaste åren har handlingsprogrammet mot kränkande behandling endast aktiverats vid ett fåtal tillfällen. Trivselenkäten från våren 2005 visar dock att enstaka elever svarat ja på frågorna om det är någon som bär sig dumt åt mot dig eller om de sett något barn i någon annan klass bli retad eller utfryst. I förskoleklassens trivselenkät har de allra flesta elever markerat en "glad mun" på alla frågor.

Sammanfattning

Skolan redovisar goda resultat när det gäller kunskaper, utveckling och lärande. De flesta elever bör kunna nå målen i årskurs 5. Elever och föräldrar trivs och upplever skolan som trygg. Relationen mellan elever och lärare är förtroendefull och föräldrarna anser att skolan har duktiga och engagerade lärare. Antal fall av kränkande behandling och mobbning är mycket få.

Skolan bör tydliggöra mål i fler ämnen än svenska engelska och matematik.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Skolans mål för elevernas sociala och personliga utveckling berör områdena respekt, "vi-känsla", empati, trygghet, ansvar och delaktighet. Arbetet med dessa områden sker dels vid särskilda aktiviteter och dels genom att personalen direkt ingriper i situationer där elever uppvisar dåligt beteende. Några av de åtgärder skolan vidtagit är att arbeta med "värdegrundsord" som empati, respekt, och ansvar. Andra åtgärder är att införa rastkamrater, ha få men tydliga och gemensamma regler, genomföra kompisamtal och ha fadderverksamhet. Personalen uppger dock att fadderverksamheten bör kunna utvecklas. Aktiviteter som drama, massage, avslutningsritualer och skolgemensamma uteaktiviteter främjar elevernas sociala utveckling.

Skolan har formulerat särskilda mål för jämställdhetsarbetet. Ett del mål är att pojkar och flickor skall få samma taltidsutrymme. Med anledning av det har skolan genomfört mätningar vid två tillfällen och funnit att denna målsättning uppfylldes under ett så kallat tyst arbetspass. Under en vuxenledd situation fördelar sig taltiden till pojkarnas fördel. I planen finns ingen beskrivning hur skolan arbetar för att utjämna könsrelaterade skillnader i studieresultat. Arbetet med jämställdhet sker även i vardagen, exempelvis genom att dela in pojkar och flickor i olika grupper under lektioner i idrott och hälsa. Flickor stöttas för att kunna hävda sig och säga ifrån. Det kan konkret ta sig uttryck genom bildarbete i flickgrupp. Skolan uppger även att den relativt jämna könsfördelningen bland personalen påverkar elevernas arbetsmiljö på ett positivt sätt.

Skolverket vill uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behand-

ling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år.

Vid inspektionstillfället informerade skolan om handlingsprogrammet mot kränkande behandling och mobbning vid inskolningssamtal samt vid höstens första föräldramöte. Handlingsprogrammet finns även anslaget i alla klassrum och gäller såväl barn som vuxna. Det bedöms ha fungerat bra vid de tillfällen det har aktiverats. Dock beskriver det inte hur skolan hanterar fall där elever upplever sig kränkta av en vuxen. Vidare finns ingen beskrivning av hur skolan avgör om en kränkning skett. Inspektörerna förutsätter att skolan beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete.

Skolan har tagit fram ett så kallat förväntansdokument som har tydliggjort vad elever och föräldrar kan förvänta sig av skolan och vad skolan förväntar sig av föräldrar och elever.

Det formella elevinflytandet sker via klass- och elevråd. Från varje klass deltar representanter i elevrådet som hålls cirka en gång per månad. Rektorn för skolan deltar i elevrådet. Elevinflytandet i undervisningen sker bland annat genom att eleverna planerar och utvärderar sitt arbete, inom elevens val och genom det tematiska och probleminriktade arbetssättet storyline.

Föräldrainflytande sker i skolområdets föräldraråd. Rådet består av föräldrar från Rödängs- och Grisbackaskolan, personalrepresentanter samt rektorerna för de båda skolorna. Föräldrar uppger att synpunkter på verksamheten tas emot positivt av personalen och rektorerna. Förslag till förbättringar åtgärdas snabbt. Föräldrarna upplever att personalen lyssnar och tar till sig deras åsikter. Utvecklingssamtal genomförs minst en gång per termin och erbjuds oftare vid behov. Föräldrar uppger sig vara nöjda med utvecklingssamtalen.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Personalen är organiserad i två arbetslag, ett för förskoleklassen och årskurs 1 och ett för årskurs 2 och 3. Undervisningen är organiserad i åldershomogena grupper. Förskoleklassen och varje klass utgör en egen fritidshemsgrupp. Samverkan mellan eleverna sker främst i klasser som ingår i arbetslagen men även i faddergrupper och temaarbeten för hela skolan. Arbetslagen består av lärare, förskollärare och fritidspedagoger. En del av undervisningen, särskilt de praktiskt/estetiska ämnena, genomförs av fritidspedagoger, men lärarna är huvudansvariga för undervisningen.

I årskurs 2 och 3 har varje elev en egen planeringsbok, den så kallade guld- respektive diamanboken. En del av tiden för elevens val används till arbete med planeringsboken och de aktiviteter som planerats. Individuellt arbete sker bland annat när eleverna arbetar med arbetsscheman, vilket skolan börjar med i årskurs 1.

Tematiskt arbete både inom klassens ram och för hela skolan är vanligt. Exempelvis arbetar skolan denna termin med sagor där slutredovisning blir en ut-

ställning och ett café för föräldrar och syskon. Undervisningen bygger även på barnens frågor och intressen, till exempel med hjälp av så kallade tankekartor.

Närheten till skogen och Rödberget möjliggör undervisning utomhus. Skolan arbetar aktivt med miljöarbete och har erhållit utmärkelsen ”Grön flagg”. Även traditioner är viktiga vid skolan. Exempelvis medverkar alla barn från förskoleklass till årskurs 3 i en julshow varje år.

Övergång från Rödängsskolans årskurs 3 till Grisbackaskolans årskurs 4 fungerar bra. Eleverna från Rödäng är redan bekanta med lokalerna och vid skolorna finns särskilda rutiner framtagna hur övergången ska ske. Dock har lärarna vid skolorna inte bestämt innehållet i ämnena i årskurserna 1–3 och 4–6. Därför bör samordningen mellan skolorna förbättras när det gäller årskursernas innehåll.

Individanpassning och stöd

Vid utvecklingssamtalet formuleras individuella mål för eleverna. Målen sätts in i planeringsböckerna för att de ska vara synliga och aktuella för eleverna. Skolan har påbörjat arbetet med att införa individuella utvecklingsplaner, (IUP) för eleverna.

Enskilda elevärenden lyfts till elevvårdsteamet för vidare utredning. Elevvårdsteamet består av rektorerna för Rödängsskolan och Grisbackaskolan samt skol-sköterskan, men även specialläraren och lärare kan delta. Alla elever med behov av särskilda stödinsatser har åtgärdsprogram. För samråd och för att fatta beslut genomförs elevvårdskonferenser. I elevvårdskonferensen deltar berörda lärare och föräldrar, rektorn och vid behov speciallärare och skolsköterska.

Särskilt stöd ges både inom klassen och utanför klassrummet. Alla elever får någon gång gå iväg till speciallärarens rum för att arbeta, oavsett om eleven behöver stöd eller inte. Det har medfört att eleverna inte uppfattar det negativt att gå iväg från klassen. Det är snarare så, att det är så populärt att gå iväg till specialläraren, att turordning måste göras upp. Inkluderande stöd ges även indirekt genom samtal mellan specialläraren och klasslärare kring exempelvis hur undervisningen skall arrangeras för elever.

Utvärdering av lärandet och bedömning

Som underlag för planering av undervisningen används Läroplanen (LPO94), de nationella kursplanerna och Rödängsskolans arbetsplan. Rödängsskolan och Grisbackaskolan har utarbetat en gemensam handlingsplan hur man arbetar med läs- och skrivsvårigheter/dyslexi. Skolan genomför ett antal tester och diagnoser i svenska och matematik från förskoleklass till årskurs 3. Även elevens sociala utveckling följs upp. Varje ansvarig lärare genomför uppföljning av kunskapsresultat i övriga ämnen. Någon gemensam sammanställning av resultaten för dessa ämnen finns inte.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

I Rödängsskolans arbetsplan läsåret 2004/05 sägs att skolan satsar på värdegrund, miljö, kvalitet och samverkan. Det yttrar sig bland annat i värdegrundsdiskussioner och förväntansdokument, skolgemensamt miljötema och att skolan tagit fram ett årshjul för utvärdering. Skolan har påbörjat ett arbete med att bearbeta de nationella kursplanerna i svenska, matematik och engelska samt att formulera sociala mål för eleverna. I övriga ämnen arbetar skolan i huvudsak

efter de nationella kursplanerna. Uppföljning och utvärdering av verksamheten sker i december och juni. Föräldrar uppger att de har kännedom om kvalitetsredovisning och arbetsplanen. De finns bland annat att ta del av på skolans hemsida. Föräldrars och elevers synpunkter tas tillvara genom enkäter där resultaten presenteras i kvalitetsredovisningen. Personalen uppger att arbetsplanen och kvalitetsredovisningen används på ett konstruktivt sätt för kvalitetsförbättringar.

Skolledning och intern kommunikation

Skolans rektor har även ansvar för förskoleklasserna och skolbarnsomsorgen vid Grisbackaskolan. Båda skolorna ingår i Grubbe skolområde. Skolområdeschefen finns vid Grubbeskolan. Enligt rektorn fungerar samarbetet med skolområdeschefen och övriga rektorer bra. Föräldrar uppger att de i första hand kontaktar ansvariga lärare vid frågor, därefter rektorn. Skolområdeschefen kontaktas endast när elever önskar ledigt mer än tio dagar under ett läsår.

Rektorn anses av alla intervjuade som förtrogen med verksamheten och väl insatt i enskilda elevärenden. Rektorn är pedagogisk ledare för verksamheten genom att driva utvecklingsarbetet framåt. För tillfället är det individuella utvecklingsplaner för eleverna, (IUP) som håller på att utarbetas. Trots att rektorn har sitt arbetsrum på Grisbackaskolan upplever personalen att rektorn finns tillgänglig och är synlig i verksamheten. Exempelvis brukar rektorn ibland vikariera kortare perioder.

Skolan informerar om vardagsarbetet i huvudsak via veckobrev och med hjälp av e-post till föräldrar. Veckoinformationen uppges vara relevant och anpassad för varje elevgrupp.

Vid inspektionen framkommer att rutiner för att återskapa vissa delegationsbeslut inte följs. Det gäller till exempel beslut om urval av ämnen inom elevens val och beslut om plats i förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och förskoleklass. Rektorn uppger att anledningen till att dessa beslut ej återskapas, är att rutinerna för detta är okända.

Sammanfattning

Personalen är engagerad i sitt uppdrag och i skolans utveckling. Innehållet i undervisningen och sättet att undervisa gör att elevernas lärande utvecklas positivt. Skolans ledning och kvalitetsarbetet säkerställer att ständiga förbättringar görs.

Skolan bör sträva efter att en representant för elevvården finns med under elevvårdskonferensen.

Skolan bör tillsammans med mottagande skola fördela innehållet i ämnena så att man säkerställer att eleverna når målen.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl. a. skollagen.

Tillgång till likvärdig utbildning

Rödängsskolan erbjuder tillsammans med mottagande 4–6 och 7–9-skolor totalt 6 719 timmar. En relativt stor del av undervisningen i idrott och hälsa sker utomhus. Undervisning inomhus i idrott och hälsa och i slöjd sker vid Grisbackaskolan dit eleverna promenerar. Detta fungerar bra enligt alla intervjuade. Bland annat beror det på att skolan delat in eleverna i ”gå-kompisar” och att personal oftast följer med.

Koncentrationsläsning av elevens val sker i årskurs 3 vid två perioder och i olika omgångar. Eleverna kan välja på hem- och konsumentkunskap, digitalt foto, sagor, dikter och pyssel. Eleverna får dels föreslå vilket utbud av alternativ inom elevens val som ska finnas och därefter får de göra två önskemål. Målsättningen är att skolan ska kunna tillmötesgå båda önskemålen under de två perioderna. Övrig undervisning i hem- och konsumentkunskap sker huvudsakligen vid mottagande skolor i årskurs 5, 8 och 9.

Elever med rätt till undervisning i annat modersmål erbjuds undervisning och genomförs om det finns möjligheter att anordna det. För närvarande ges undervisning i thai. Undervisningen genomförs efter skoldagens slut. Information om rätten till studiehandledning på annat modersmål ges i förekommande fall.

Personal

Kommunens resursfördelningssystem bygger bland annat på att resurser fördelas till skolor utifrån socio-ekonomiska faktorer för bostadsområdet där skolan ligger. Resursfördelningssystemet har nyligen omarbetats. Det har medfört att skolan sett över sin personalbudget och klarar i dagsläget att hålla sig inom tilldelade ramar.

Många lärare har lång erfarenhet och specialkunskaper samt dubbla kompetenser. Exempelvis finns lärare som även är utbildade fritidspedagog, specialpedagog eller talpedagog.

Vid skolan finns inga elevassistenter utan extraresurser för barn i behov av särskilt stöd hanteras inom arbetslaget. Det innebär att all personal som arbetar med barn i behov av stöd har utbildning på högskolenivå. Rektorn och lärarna själva anser att det finns bra kompetens inom det specialpedagogiska området. Tillgång till psykolog, talpedagog och specialpedagog, exempelvis när det gäller handledning och utredningar, kan även fås via kommunens elevhälsa och specialpedagogiskt centrum.

Individuella önskemål om kompetensutveckling tillmötesgås i olika omfattning. Skolan har i enskilda fall beviljat större kompetensutvecklingsinsatser under arbetstid, exempelvis Särskild Lärarutbildning, (SÄL). I skolans budget avsätts en summa för varje medarbetare, vilken även skall räcka till gemensam kompetensutveckling. Kompetensutveckling har bland annat riktats mot IUP och digitalt foto.

Läromedel, pedagogiskt material och utrustning

Tilldelning av resurser för läromedel och annan undervisningsmateriel är relativt begränsade. Trots det är läromedlen av god standard och aktuella. Skolan har ett litet bibliotek som eleverna uppskattar. Skolbiblioteket nyttjas även för samtal, som konferensrum och matsal. Elevdatorer finns för varje undervisningsgrupp. Datorerna används i huvudsak till att söka faktauppgifter, renskriva

arbeten och till kommunikation. Alla elever har en egen e-postadress. Datorerna används också vid arbete med digitalt foto och för att lyssna på radioprogram.

Skick och standard på lokaler är bra. Inspektörerna upplever dem som fräscha och trivsamma. Dock finns en brist på grupprum och samtalsrum. Det finns även behov av en större lekhall eller rörelserum vid skolan. Skollunchen serveras i skolans matsal. Skolsköterskans mottagning finns vid Grisbackaskolan. Skolsköterskan besöker skolan en gång per vecka.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolan har bra förutsättningar att nå de mål för lärande och utveckling som anges i läroplanen och kursplanerna. Läromedel och annan utrustning är i gott skick och aktuella. Eleverna använder datorerna i undervisningen och standarden på datorer är acceptabel.

Datum

Ort

2006-06-12

Umeå

Anders Nylander

Ulrika Svedmark